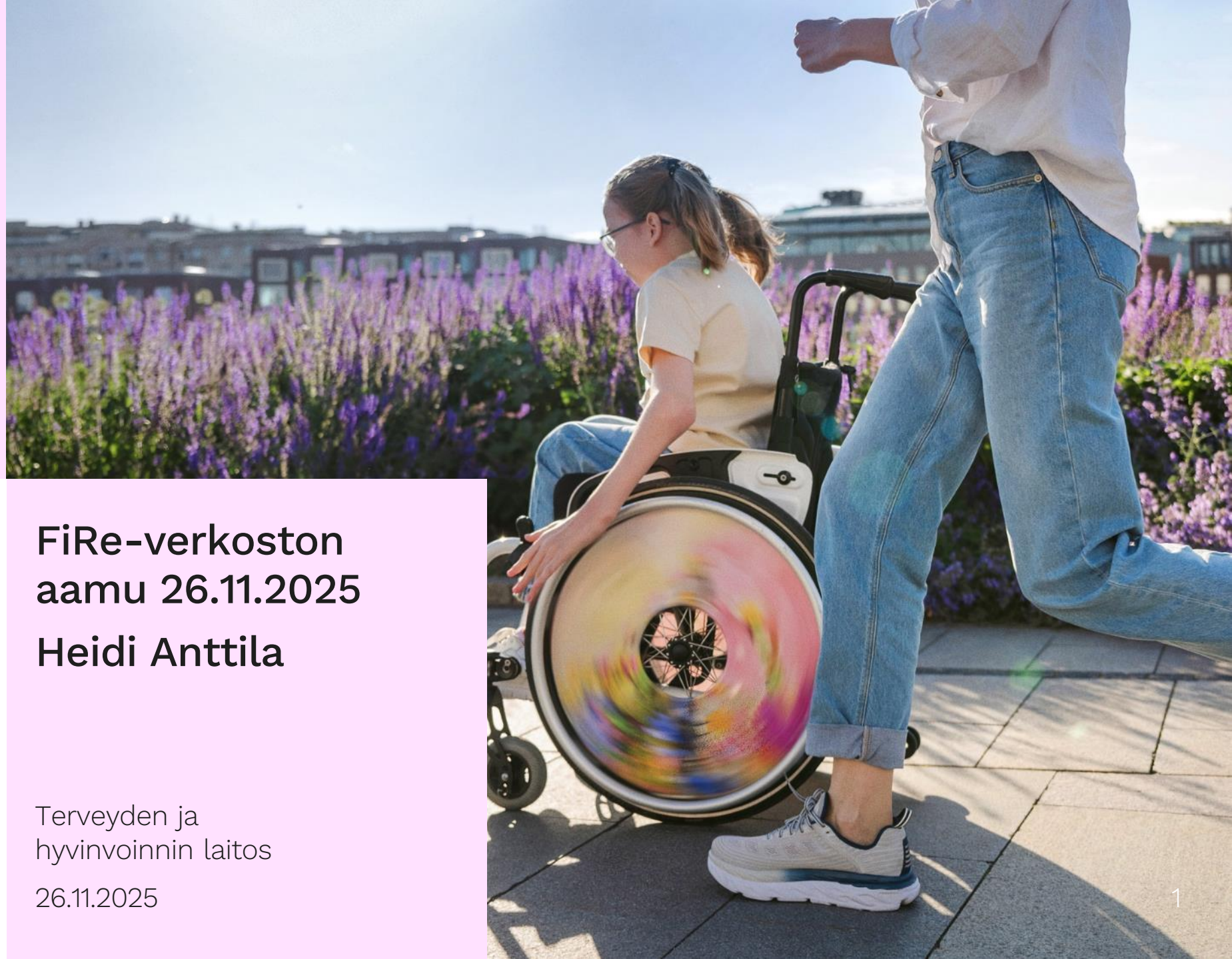

Toimintakykytiedon
strateginen
kehittäminen –
kohti
vaikuttavampaa
kuntoutusta ja
tiedolla johtamista

**FiRe-verkoston
aamu 26.11.2025
Heidi Anttila**

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos
26.11.2025

Miksi toimintakykytieto on nyt strategisesti kriittistä?

- Väestön toimintakyvyn heikkeneminen
→ vaikuttaa myös varautumiseen
- Kuntoutusjärjestelmän vaikuttavuus paineet kasvavat
- Tarve yhtenäiselle, laadukkaalle tiedolle
- WHO:n suositukset korostavat toimintakykyä terveyden kolmantena pilarina

Yhdessä voimme muuttaa toimintakykytiedon tulevaisuuden

- THL: Kansalliset tavoitteet ja WHO-yhteensopivuus.
- FiRe-verkosto: 25 korkeakoulua – kuntoutuksen koulutus, tutkimus ja kehittäminen

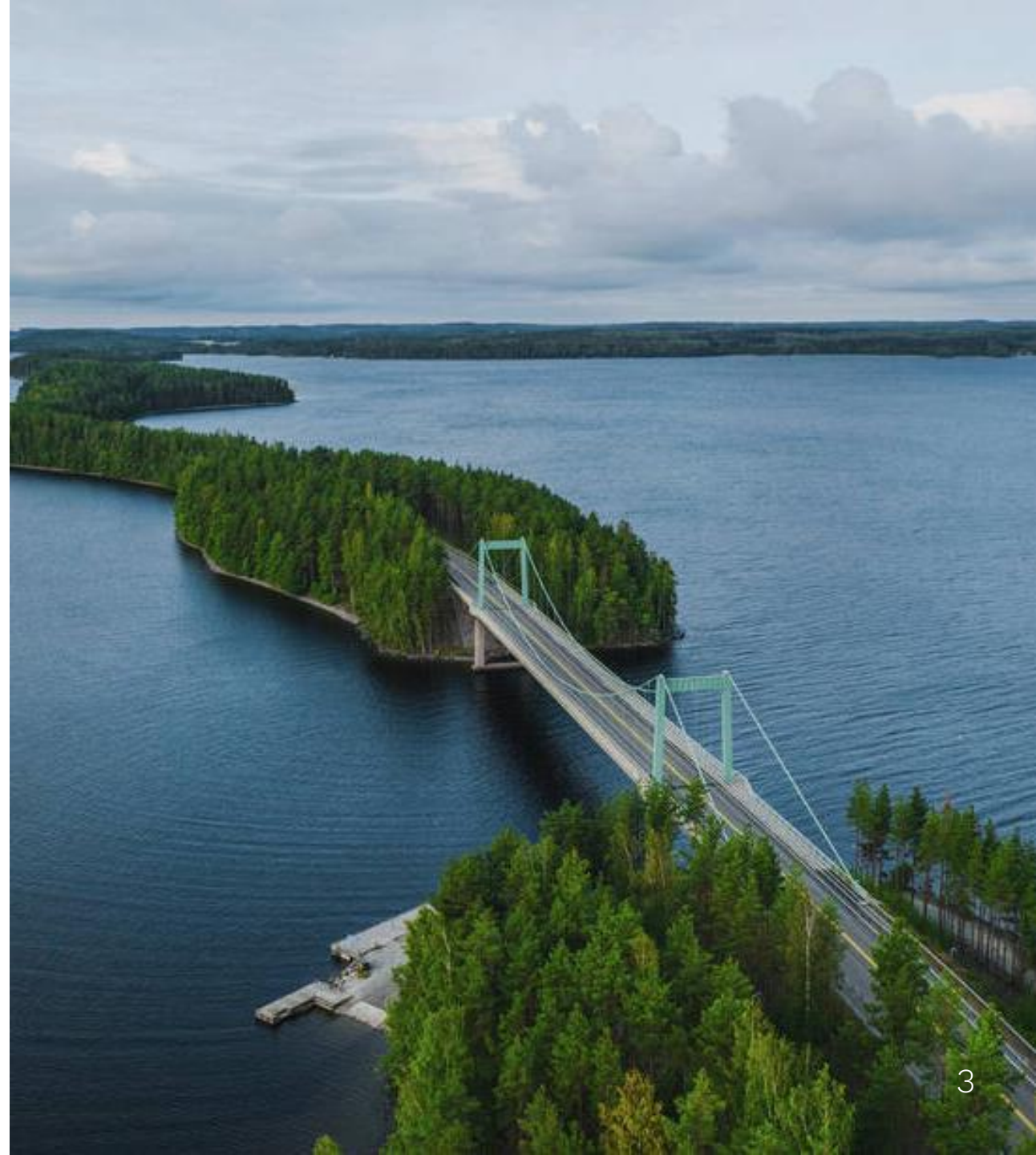

Esityksen sisältö

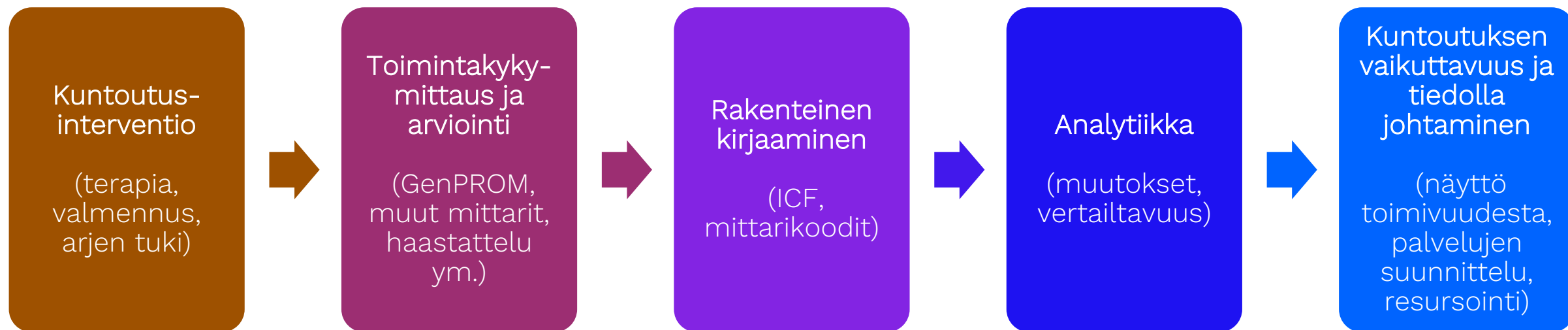
1. Nykytila
2. Rakenteinen kirjaaminen
3. Toimiameta
4. Kansallinen vointimittari
5. ICF, ICD-11, ICHI
6. AI toimintakykytiedossa
7. Strategiset valinnat – miten korkeakoulut voivat osallistua

26.11.2025

Toimintakykytiedon polku kuntouksessa

Mitä THL tekee toimintakykytiedon eteen juuri nyt?

1. Tietorakenteet ja kirjaaminen
2. Toimiameta – mittareiden metatiedot käyttöön
3. GenPROM – kansallinen vointimittari
4. ICF-AI-kirjaaminen

Tulossa: toimenpideluokitukset

26.11.2025

STM–THL-tulossopimus 2024:
THL edistää toimintakykytiedon tiedonhallinnan perustaa, jotta tietoa voidaan hyödyntää hoidon ja kuntoutuksen kehittämisessä, vaikuttavuuden seurannassa ja tiedolla johtamisessa.

Miksi FiRe-verkosto on tässä avainasemassa?

- Koulutuksen kehittäjät: toimintakykytieto opetussuunnitelmiin
- Tutkijat: kansalliset tietorakenteet ja mittaristot tutkimuksen selkärankana
- Kehittäjät: pilotit ja käyttöönotot, jotka tuovat tiedon työelämän tarpeisiin

26.11.2025

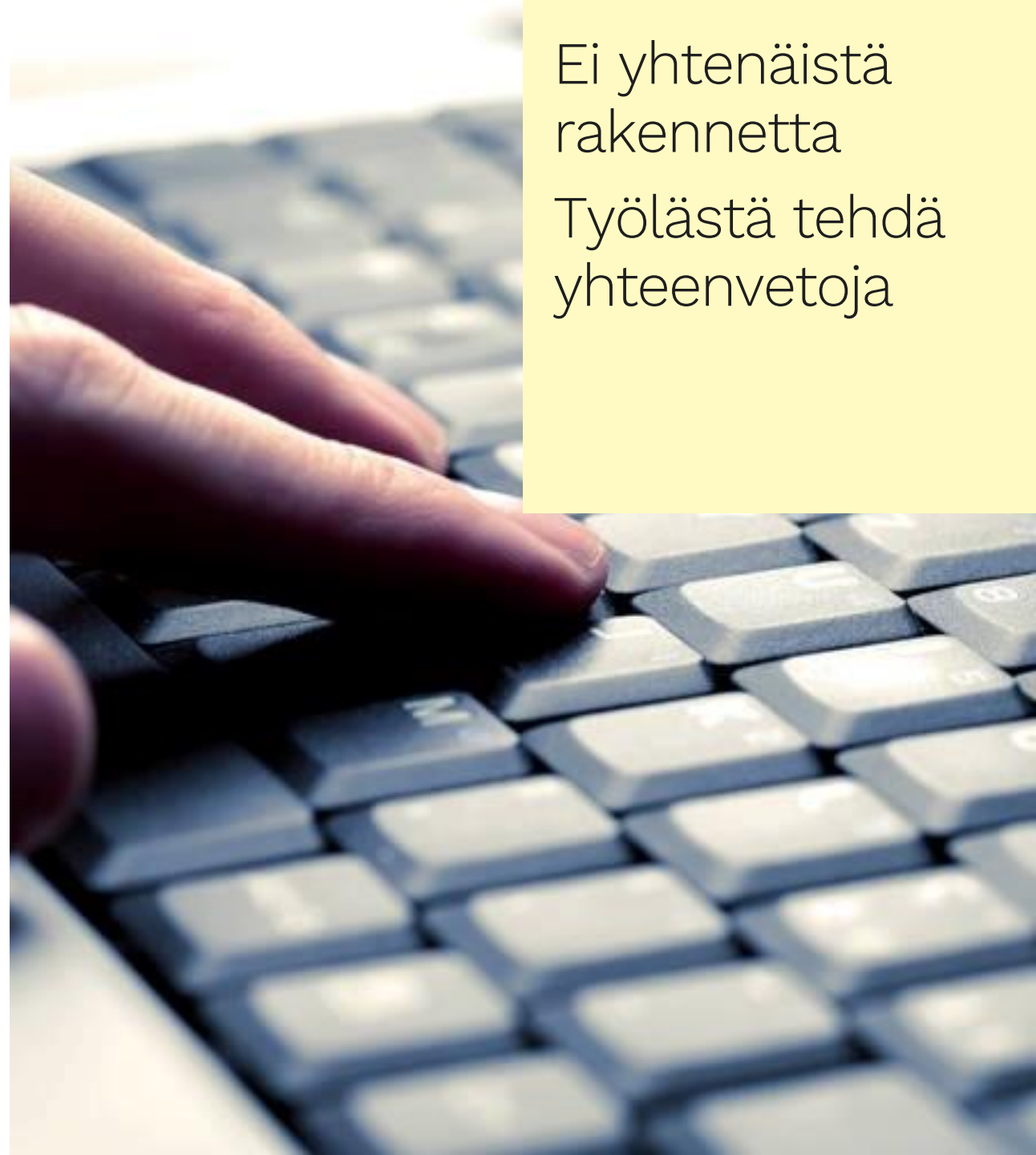
Toimintakykytiedon kirjaamisen nykytila

- Tietoa kirjataan “proosana” → vaikeasti löydettävää
- Käytännöt vaihtelevat suuresti
- Järjestelmäkohtaiset erot → tieto ei kulje
- Luokitukset ja mittarit eivät linkity
- Tiedon hyödyntäminen vaikeaa: ei vertailukelpoista, ei analytiikkaa

Ei yhtenäistä rakennetta

Työlästä tehdä yhteenvetoja

TOIMIA-tietokannan tilanne

Koordinaatio päättynyt THL:ssä

- Tietokanta avoinna vuoden 2026 loppuun
- Ellei koordinaatiotahoa → sulkeutuu, mittarien tiedot arkistoidaan, suositukset Julkarissa

Riskit:

- Mittaritiedon pirstaloituminen
- Laadun ja vertailtavuuden heikkeneminen
- Kansallinen osaaminen heikkenee

26.11.2025

Pystyykö kukaan
jatkossa
kehittämään
TOIMIA-
verkostoa ja
tietokantaa?

Ratkaisut

Rakenteinen kirjaaminen + ICF/ICD/ICHI + Human
Functioning Revolution

Tavoitetila toimintakykytiedon hyödyntämiselle

Palveluissa

yhtenäiset rakenteet auttavat kirjaamaan asiakkaiden toimintakykyä yhteismitallisesti ja hyödyntämään kertyvää tietoa asiakkaiden tilanteen edellyttämällä tavalla.

Alueellisiin tietojärjestelmiin ja Kanta-palveluihin

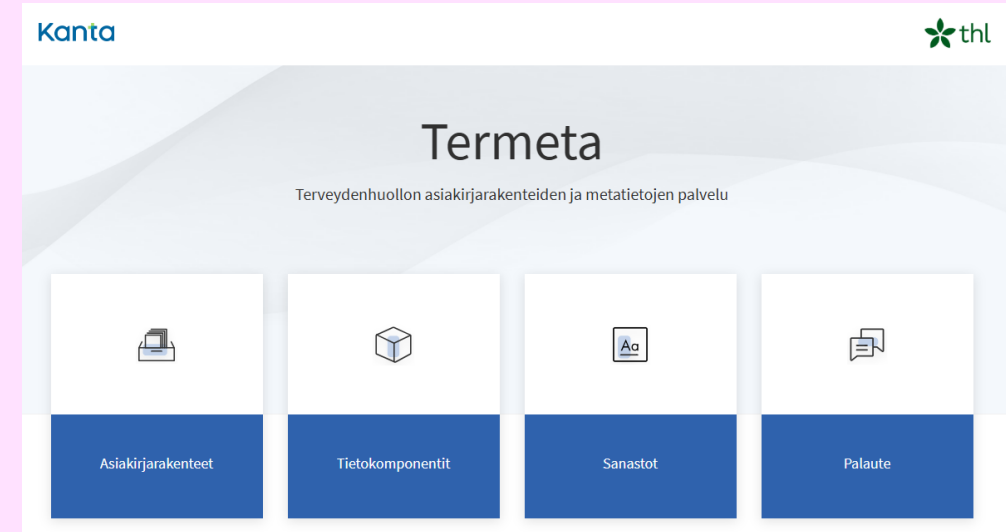
syntyy rakenteisten toimintakykymerkintöjen kokoelma hyödynnettäväksi toissijaisiin käyttötarkoituksiin lainsäädännön mukaisesti.

Rakenteinen kirjaaminen

- Merkintä toimintakyvystä- ja Toimintakykyarvio -tietorakenteet
 - Valmiina Termetassa
 - Kanta-toteutus
- Kirjaamisopas – Toimintakyky
 - Päivitys 12/2025 mennessä

26.11.2025

THL ja Kela:
Termeta –
Terveydenhuollon
asiakirjarakenteiden ja
metatietojen palvelu

Anttila 2024 (THL):
Kirjaamisopas:
Toimintakyky

Toimintakyky-tiedon hyödyt

JULKINEN

Toimintakykytieto

Yhtenäinen rakenteinen toimintakykymerkintä (havainnot toimintakyvystä) ja kokonaisarvio asiakkaan toimintakyvystä ja siinä tapahtuvista muutoksista parantaa palveluiden vaikuttavuuden arviointia

Hyödyt kansalaiselle

Hoidon laatu paranee

- Päällekkäiset toimintakyvyn arvioinnit vähenevät
- Tietoa ei tarvitse toimittaa useampaan kertaan
- Kertaalleen kirjattu tieto on aina käytettävissä myös kansalaisella itsellään
- Hoitoon on käytettävissä enemmän aikaa

Hyödyt ammattilaiselle

Aikaa säästyy asiakastyöhön

- Tieto on aina oikeassa paikassa hyödynnettävissä ja saatavilla valmiina hoitotilanteessa

Hoito ja palvelu tehostuu

- Ammattilainen saa koostettua tietoa toimintakyvystä
- Yhtenäinen muoto ja rakenteisuus tukee tiedon hyödyntämistä hoitotilanteessa
- Hoidon suunnitelmallisuus paranee
- Laadun ja vaikuttavuuden seuranta paranee, kun saatavilla on arvio toimintakyvyn muutoksista pidemmällä aikavälillä

Hyödyt palvelujärjestelmälle

Vaikuttavuuden seuranta helpottuu

- Kun tieto toimintakyvyn muutoksesta on saatavilla, saadaan tietoa myös palveluiden vaikuttavuudesta

Toiminta tehostuu

- Päällekkäisten arviointien poistuessa aikaa säästyy
- Toimialojen välinen yhteistyö helpottuu, kun tieto on kirjattu ja saatavilla yli toimialarajojen

Kanta

THL:n toimintakyky mittariluokitus

- Tuottaa tunnisteet mittareille - > tukee kansallista yhdenmukaisuutta
- Käytetään merkinnässä ja arviossa: pakollinen tieto kun kirjataan mittarin tuloksia
- Puuttuuko luokituksesta jokin mittari? Ehdota uutta mittaria luokitukseen: [Toimintakykymittarien ilmoittaminen THL-toimintakykymittarit -luokitukseen](#)
- [THL- toimintakykymittarit](#) -luokitus

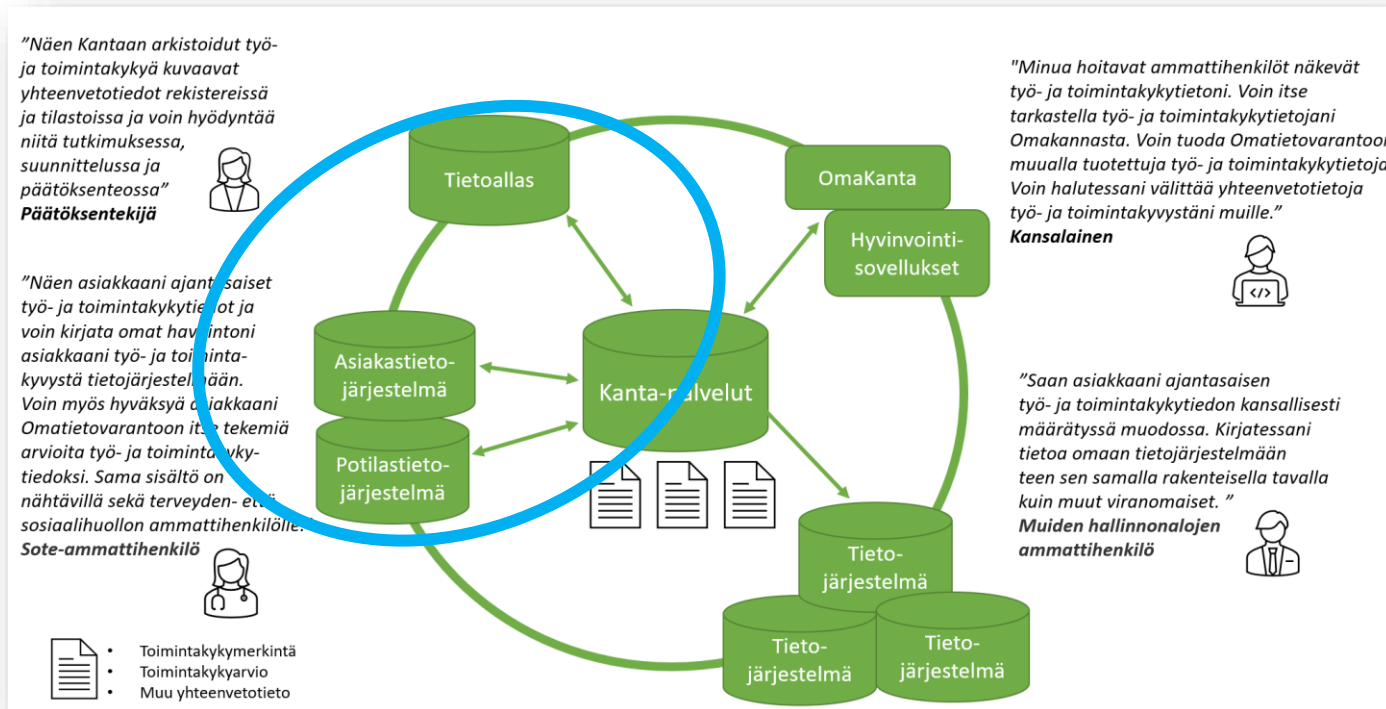

26.11.2025

Mahdollinen Toimiameta -palvelu

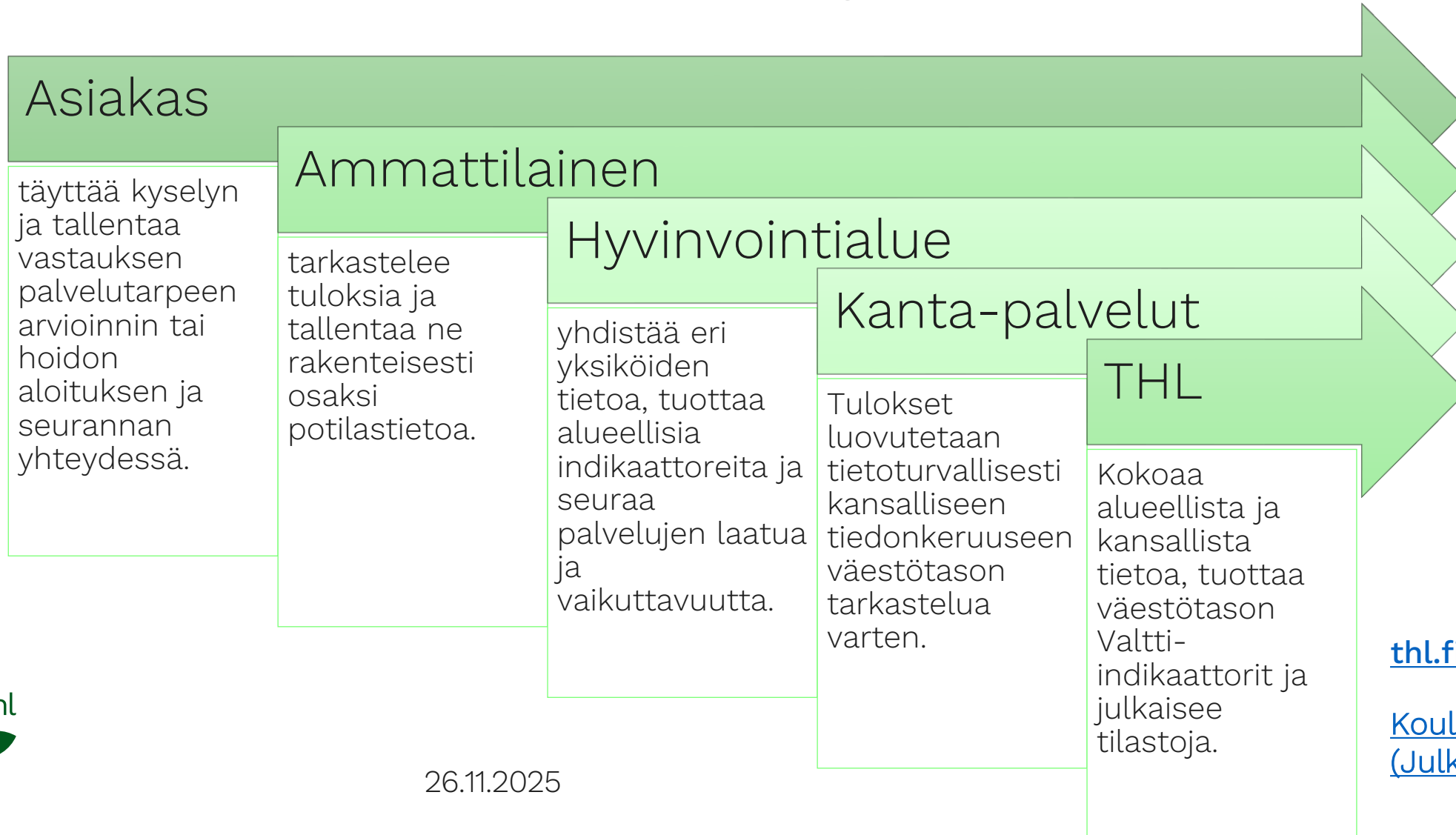
- toteutetaan 2026-2027, mikäli rahoitus selviää
- tarjoaa yhteisen alustan, josta tietojärjestelmätoimittajat, hyvinvointialueet ja tutkijat voivat hakea:
 - Kysymysten ja vastausten rakenteet (FHIR)
 - Tulosalgoritmit ja metatiedot
 - Kansalliset tunnisteet ja ICF-koodit
 - Välineiden tulosten tulkinnat

Mahdollisimman yhtenäinen työ- ja toimintakykytieto on kattavasti ja ajantasaisesti ammattihenkilöiden ja kansalaisten käytössä ja hyödynnettävissä toisiokäytössä

- Toimintakykymerkintä ja arvio toteuttavat **1 vaiheen** Työ- ja toimintakykytiedon konseptissa esitetystä toimintakykytiedon tiedohallinnan tavoitetilasta

Kansallinen vointimittari: asiakkaan tuottama tieto toisiokäyttöön

26.11.2025

thl.fi/genprom

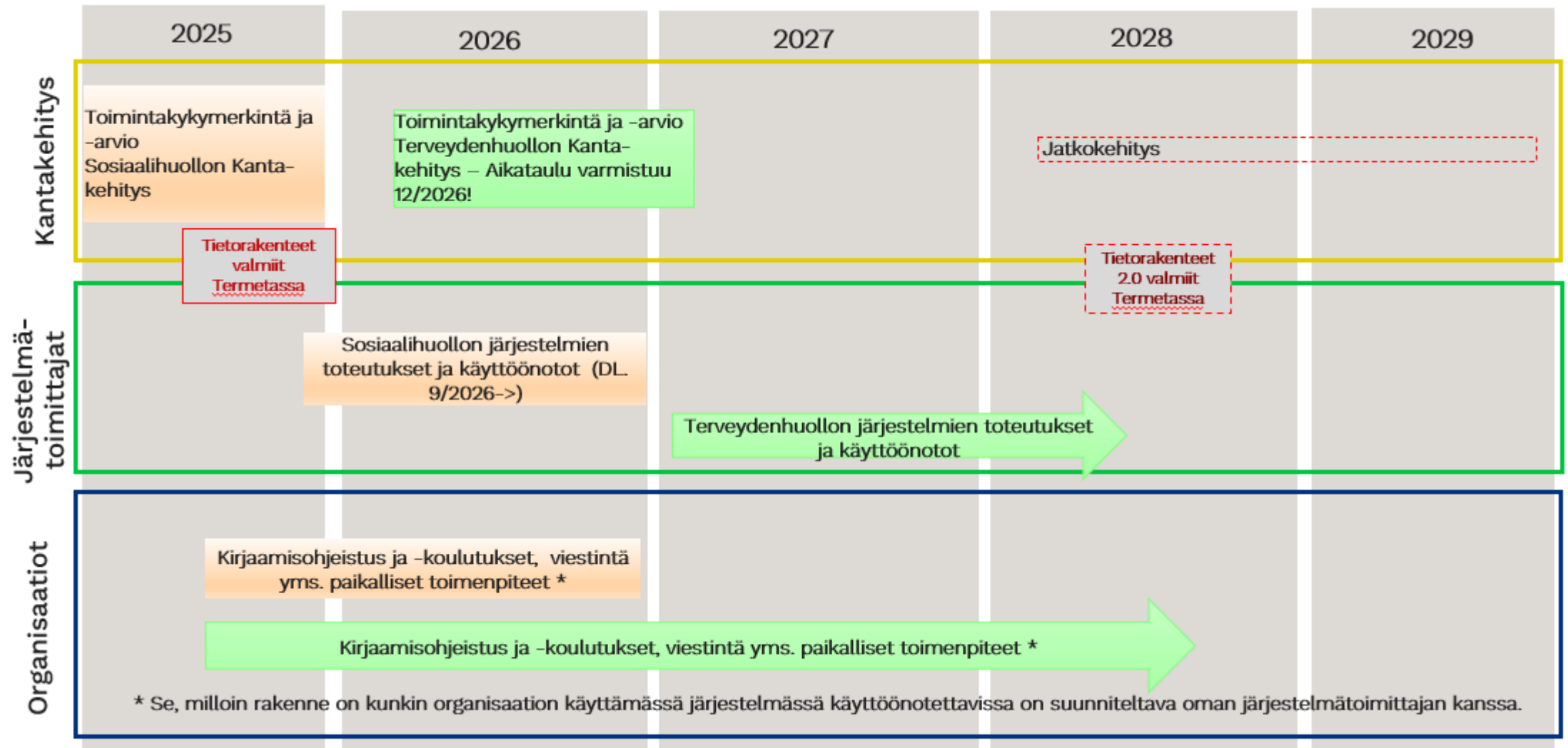
[Koulutusmateriaalit \(Julkari\)](#)

Kansallinen suunnittelu ja aikataulu

- Visio:
 - mahdollisimman yhtenäinen toimintakykytieto on kattavasti ja ajantasaisesti ammattihenkilöiden ja kansalaisten käytössä ja hyödynnettävissä toisiokäytössä ([ks. Työ- ja toimintakykytiedon konsepti](#))
- Seuraavalla dialla kuvataan suunnitelmaa toimintakykytiedon kehittämisen tiekartaksi.
 - Kyseessä on luonnos: vain kiinteällä viivalla esitetyt tehtävät ovat varmoja, katkoviivalla esitetyt suunnitelmia.
 - Vain sosiaalihuollon Kanta-toteutus on varmaa.
 - Päätös, toteutuuko toimintakykymerkinnän ja -arvion terveydenhuollon Kanta-toteutus vuonna 2026 tehdään joulukuussa 2025.
 - Muusta kehityksestä päätetään aikanaan osana Kanta-tiekarttapäätöksiä (esimerkiksi tuki mittaritiedon tallennukselle Kantaan ja linkitys toimintakykytietorakenteisiin).
 - Euroopan terveystietoalue (EHDS) tulee muuttamaan asiakkaan itse tuottaman tiedon käsittelyä.
- Dialla kuvataan myös eri sidosryhmien (Kanta, potilastietojärjestelmien tuottaja sekä organisaatiot/hva) tehtävien ajoittumista jo julkaistujen tietosisältöjen eli toimintakykymerkinnän ja toimintakykyarvion kehityksen osalta.

Toimintakykytiedon kehittäminen ja käyttöönotto - luonnos

Toimintakyky terveyden kolmantena peruspilarina

Perustuu [Bickenbach ym \(2023\) The human functioning revolution](#) – yhdistää lääketieteen, kuntoutuksen, käyttäytymistieteet ja teknologian.

- Toimintakyky (functioning) tulee nostaa sairastavuuden ja kuolleisuuden rinnalle terveyden kolmanneksi keskeiseksi indikaattoriksi.
- Toimintakyky yhdistää biologisen terveyden (ICD) ja suoriutumisen arjessa (ICF)

26.11.2025

Toimintakykytiedon tulee olla keskeinen osa kansallista tietoinfrastruktuuria

Korkeakoulut keskeisessä roolissa uuden tieteenalan rakentamisessa - Human Functioning Sciences

FiRe-verkosto on avainkumppani, jotta tämä visio toteutuu!

ICD-11, ICF ja ICHI – mitä uutta?

- Suomenkielinen ICF prerelease pian-> THL kerää palautetta käännöksestä
- ICD-11 + ICF julkaistaan WHO:n monikielisellä palvelimella yhdessä suomeksi aikaisintaan 2027
 - Laajennuskoodit (extension codes)
 - Sisältää Supplementary section for Functioning (ICF-pohjainen)
 - ICD ja ICF -koodaustyökalut
- WHO:n suunnitelma hyväksyä ICHI 2027
 - Opas saatavilla, NCSP+ mäppäys ICHI:iin

26.11.2025

Miten ICF:ää on kehitetty?

Lisätty termejä indeksoinnin parantamiseksi

1. Otsikoille synonyymejä
2. Lähikäsitteitä (suppeampia termejä)
3. b-koodille vajavuus-termejä

ICF-päivitykset

ICF, ICD-11, ICHI – WHO:n kolmea luokitusta käytetään yhdessä

- WHO hakee käyttötapauksia
 - Kuntoutuksen vaikuttavuuden seuranta
 - Palvelutarpeen arviointi
 - Vammaispalvelujen ja kuntoutuksen rajapinta
 - Kansallinen kustannus-vaikuttavuusanalyysi
- Suomi voisi tarjota FiRe-verkoston tuella?

26.11.2025

ICD-11 – sairaudet ja taudit

ICF – toimintakyky

ICHI – toimenpiteet

Yhdessä:

diagnoosi → toimintakyky

→ toimenpiteet →

vaikuttavuus

Tekoäly toimintakykytiedoissa

Miksi AI on pelinmuuttaja?

Tekoäly mahdollistaa:

- Automaattisen ICF-luokituksen → yhdenmukaisemman kirjaamisen
- Ammattilaisille kirjaamisen tuen ja ajansäästön
- Hyvinvointialueille parempi vaikutusanalytiikka
- Kansallisesti yhtenäisempi data tutkimukseen ja palvelujen kehittämiseen

26.11.2025

Tutkimusnäyttö (Suomi ja Japani)

Suomi - Linda Niemisen työ

- AI löytää ICF-koodit kliinisestä tekstistä erittäin tarkasti

WHO-pilotti Japanissa

- AI tuotti ICD ja ICF-koodit kliinisestä tekstistä luotettavasti

→ ICF-koodauksen automatisointi on teknisesti kypsää, tarvitaan tukisanaston laajennoksia eri kohderyhmiin ja validointia

Käytännön pilotointi – Kanta-Häme

- Muutoksen ennakointi hyödyntäen toimintakykymobiilia

Asiakasnäkökulma

FLION Oy - Johanna Mätäsaho

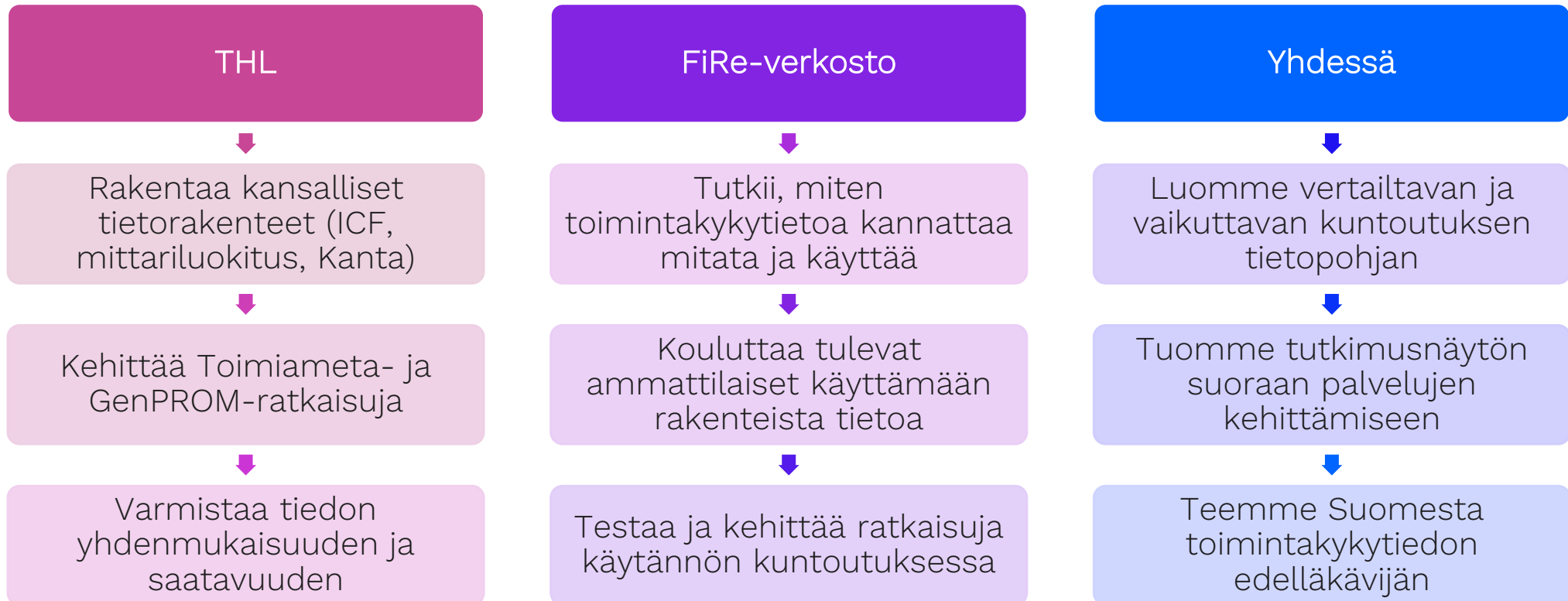
- AI chatbotti jäsentää asiakkaan tarinan ICF-luokkiin, sosiaalityöntekijälle kooste

Kolme askelta kohti kansallista, rakenteista ja WHO-yhteensopivaa toimintakykytietoa

Yhdessä voimme muuttaa toimintakykytiedon tulevaisuuden

- **Tavoite:** toimintakykytieto, jota voidaan luotettavasti käyttää kuntoutuksen vaikuttavuuden arviointiin ja tiedolla johtamiseen koko väestössä.

Mitä Suomi tarvitsee nyt?

- Vointimittarin & relevantteja mittareita
- ICD-11 + ICF:n vahvistaminen opetuksessa ja käytännössä
- ICHI-pilotit
- Toimiametan rahoitus
- AI-integraatiot ja pilotit
- Korkeakoulut mukaan kehittämiseen

26.11.2025

“Rakenteet, mittarit, luokitukset ja tekoäly muodostavat toimintakykytiedon seuraavan kehitysloikan.

Päätökset tehdään nyt – vaikutukset kantavat pitkälle tulevaisuuteen.”

Mitä konkreettista voisimme tehdä yhdessä jatkossa?

Tutkijoille:

- Aineistot: miten tuleva rakenteinen toimintakykytieto ja GenPROM voidaan kytkeä rekisteri- tai potilasaineistoihin?
- Yhteiset tutkimushankkeet: esim. ICF/ICHI-käyttötapaukset kuntoutuksen vaikuttavuuden seurantaan (suoraan WHO:n käyttötapauksiin kytkeytyen).
- AI-teemat: opinnäytteet ja hankkeet automaattisesta ICF-koodauksesta eri aineistoissa.

Koulutuksen kehittäjille:

- ICF-opetuksen vahvistaminen uusimman version pohjalta (ICD-11 + ICF + ICHI yhdessä).
- Harjoitustyöt, joissa opiskelijat simuloivat rakenteisen kirjaamisen ja analysoivat “mitä eroa tällä on perinteiseen tekstiin”.
- Ehdottakaa 1–2 opinnäytetyöaihetta, jotka hyödyntävät kehittyvää toimintakykytietoa

Yhteyshenkilö FiRe-verkostosta
Toimiameta- ja ICF-yhteistyöhön?

Tutustu tarkemmin: kirjaamisohjeet

Materiaali tai tilaisuus	Lisätietoja
Kirjaamisopas: Toimintakyky	• Kirjaamisoppaan liitteenä esimerkki RAI-tietojen kirjaamisesta • Opas päivitetään kokonaisuudessaan vastaamaan uusia määrittelyjä sen jälkeen, kun FHIR-määrittelyt, ml. päivitetyt tietorakenteet on julkaistu 1.10.2025
Toimintakykytiedon rakenteinen kirjaaminen 9.10.2024	• Toimintakyvyn tietosisällöt: kaksi asiakirjaa • Tapausesimerkit sosiaali- ja terveydenhuollosta • Ennakkokysymyksiä toimintakykytiedon kirjaamisesta: RAI-arviointi ja kirjaaminen sote-yhteisissä palveluissa
Näitä kysyttiin -tunti toimintakyvystä 27.3.2025	Sisältää kysymyksiä ja vastauksia mm. • RAI-tietojen kirjaamisesta • toimintakykyasiakirjojen ja muiden asiakasasiakirjojen suhteesta
Toimintakykytiedon kirjaaminen -verkkosivu	Linkit keskeisiin tietoihin ja materiaaleihin
Toimintakykytiedon rakenteisen kirjaamisen harjoittelu - youtube video	• Miten harjoitella kirjaamista, kun on vain tyhjä tekstikenttä
Kansallisen vointimittarin koulutusmateriaalit	• Neljä koulutusmateriaalia: 1) EQ-5D-5L asiakastyössä 2) Kansallisen vointimittarin käyttöönoton suunnittelu 3) EQ-5D-5L osana toimintakykytietorakenteita 4) EQ-5D-5L tulosten kirjaaminen

Tutustu tarkemmin: Kanta-palvelujen toteutus ja määrittelyt

Materiaali tai tilaisuus	Lisätietoja
Toimittajayhteistyökokous, sosiaalihuollon info 4.12.2024	Toimintakykytietojen aikataulusuunnitelma
Kanta-info 25.3.2025	• Toimintakykytiedot ja rakenteinen kirjaaminen • Toimintakykytiedot Kanta-palveluun - vaiheistus ja aikataulu
Toimittajayhteistyökokous, sosiaalihuollon info 26.3.2025	Tilannekatsaus toimintakykytietojen FHIR-määrittelystä
Toimittajayhteistyökokous, sosiaalihuollon info 28.5.2025	Toimintakykytiedot Kanta-palveluun, Sosiaalihuollon asiakastietovarannon toteutustyön käynnistyminen ja aikataulu
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakykytietojen määrittelyn kommentointikierroksen aloitustilaisuus 8.5.2025	Toimintakyvyn FHIR-määrittelyiden tiivis esittely
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakykytietojen määrittelyn kommentointikierroksen palautetilaisuus 26.8.2025	Saatujen kommenttien läpikäynti
FHIR soveltamisopas	FHIR-määrittelyt sosiaalihuoltoon valmistuneet ja julkaistu 10/2025
Merkintä toimintakyvystä ja toimintakykyarvio Termetassa	Toimintakyvyn tietorakenteet valmistuneet ja julkaistu 1.10.2025

Kysymykset ja kommentit

- Miten yhdessä voimme käyttää toimintakykytietoa – kehitys, koulutus, tutkimus ja käytäntö?

26.11.2025

Kiitos

– jatketaan yhdessä toimintakykytiedon kehittämistä!

heidi.anttila@thl.fi

26.11.2025